

نیزوم بکارگیری و اجرای مدیریت
مسئله‌های صنعتی و شرکت فرعی و تحت پوشش
شرکت ملی نفت ایران

تلاش‌های تقوی - امور HSE شرکت ملی نفت ایران

ویژگی توسعه

توسعه در هر شاخه صنعتی به مفهوم صرف منبع بیشتر و تولید ضایعات فرایندی و مصرفی بیشتر است. در این نقطه تولید ضایعات به عنوان کانون چالش توسعه صنایع و توسعه پایدار و به مفهوم ویژه‌تر آن محیط‌زیست رخ می‌نماید. این چالش تا هنگامی که توسعه پایدار به عنوان مفهوم اساسی محور برنامه‌ریزی‌های انجام شده قرار نگیرد، در حاشیه جا دارد، تا زمانی که ظرفیت ما در طبیعت در هضم و جذب آلاینده‌ها به اتمام برسد و بحران‌های زیست‌محیطی که بحران‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را در پی دارند به صورت ناگهانی و بدون هیچ‌گونه هشدار اولیه پدیدار شوند.

بشر با توجه به تجربه تاریخی این گونه بحران‌های ناگهانی، توجه به محیط‌زیست و آلوده‌نساختن آن را به مواجهه با این بحران‌ها ترجیح داده است. برای جلوگیری از این بحران‌ها دوره‌ها حل وجود دارد، اول کند کردن فرایند توسعه تا حدی که سرعت تولید ضایعات و آلوده‌سازها با سرعت تجزیه و جذب آنها در طبیعت به تعادل برسد که این به معنی توقف توسعه در مقیاس امروزی است. روش دیگر اتخاذ راه‌حل‌های علمی و فنی به عنوان عنصری متعادل‌کننده میان

مقدار و نوع ضایعات تولیدی و ظرفیت طبیعی هضم و جذب آنهاست. در این روش فن‌آوری، به عنوان عاملی جهت کاهش اثرات نامطلوب خویش به کار گرفته می‌شود و این بهترین راه‌حل پیشنهاد شده برای حصول به توسعه پایدار است. با گسترش صنعت و

تکنولوژی، نیاز به تامین منابع انرژی هر روز بیش از پیش احساس گشته و در این راستا سوخت‌های فسیلی به عنوان یکی از قدیمی‌ترین منابع تولید انرژی همواره در صدر برنامه‌ریزی قرار داشته است.

نفت این منبع انرژی بسیار با ارزش به مثابه تیغه برنده‌ایست که در صورت عدم دقت در مراحل اکتشاف و تولید، می‌تواند صدمات بزرگ و زخم‌های عمیقی بر پیکره محیط‌زیست وارد نماید که این صدمات حتی با صرف زمان‌های طولانی و سرمایه‌های هنگفت غیرقابل جبران است.

توجه به مسایل و معضلات محیط‌زیست صرفاً به معنی جلوگیری از تولید و صرف هزینه‌های کلان برای مطالعه و برنامه‌ریزی صحیح، می‌تواند بسیار با صرفه و مفید واقع گردد و از وارد گشتن خسارات و صدمات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بر تولیدکنندگان این انرژی با ارزش جلوگیری نماید.

کشور ما به عنوان یکی از قطب‌های تولید انرژی و یکی از اعضای اوپک (OPEC) همواره دارای جایگاه بسیار با ارزش منطقه‌ای و جهانی بوده که حرکت‌ها و جهت‌گیری آن بر دیگر کشورهای منطقه تاثیرگذار است.

برنامه‌ریزی و حفظ محیط زیست

توجه جدی مسئولان به مسایل محیط‌زیست و خارج‌ساختن برنامه‌ریزی‌ها از مرحله تصمیم‌گیری‌های کلی به مرحله مدیریت‌های تخصصی‌تر و اجرایی کردن، جز در سایه برنامه‌ریزی صحیح و اصولی در مقیاس کلان امکان‌پذیر نخواهد بود.

در جهان امروز با توجه به تحولات روزافزون در عرصه صنعت نفت و تکنولوژی، پیشرفته اهمیت محافظت از

مقدمه

نقش حیاتی صنعت نفت به عنوان صنعت پیشرو و محرک اقتصاد کشور بر هیچ ذهن فرهیخته‌ای پوشیده نیست. اقتضای این نقش کلیدی سرمایه‌گذاری در توسعه روزافزون و گسترش پایدار این صنعت است که به باور مدیریت اجرایی کشور تبدیل شده است.

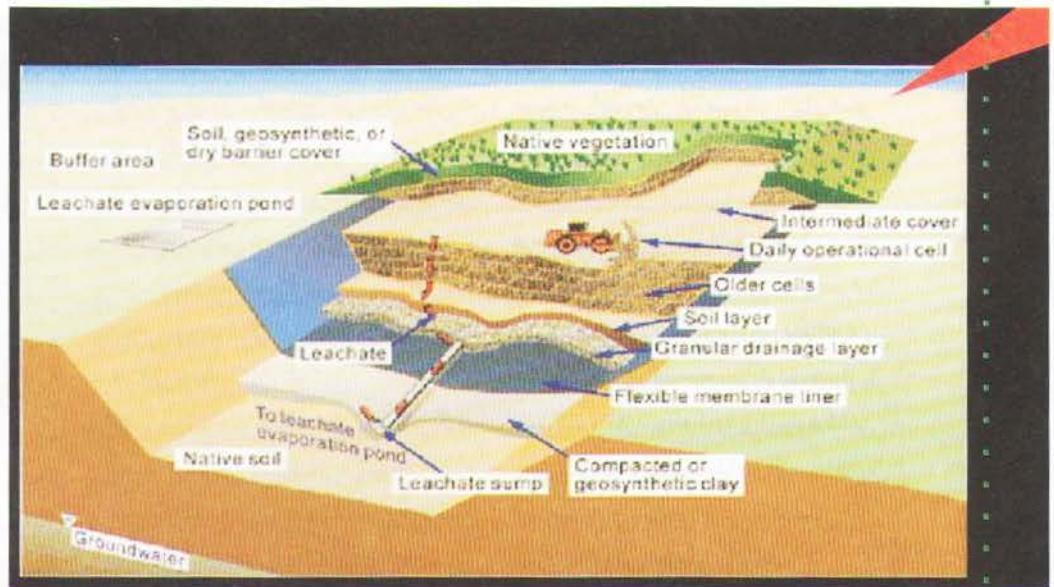
محیط زیست در کنار رشد و پیشرفت این صنعت بیش از پیش نمایان است. هر ناظر که اندکی با مسایل زیست محیطی، آشنا باشد از لزوم ساخت محل های دفن بهداشتی برای دفع زایدات حاصل از مراحل اکتشاف، استخراج، پالایش و تصفیه مطلع بوده و الزام آن را تایید می نماید. اما سوالات مهمی در این زمینه

به حداقل رساندن زایدات، از مهم ترین مواردی است که باید به عنوان اولویت اول در این استراتژی مدنظر قرار گیرند. پس از این مرحله، مهم ترین اقدام، بازیابی مواد و مشتقات نفتی از زایدات برجا مانده پس از کاهش آنها است. گاهی برنامه های بازیابی برای مقادیر کم اقتصادی نیست در حالی که در صورت مدیریت و ارزیابی در مقیاسی بزرگتر

موثر تحت عنوان «مدیریت پسماندهای صنعتی و شیمیایی» امکان پذیر است و بس. به صورت خلاصه باید توضیح داد که در تدوین و اتخاذ استراتژی در مدیریت پسماندارکان مختلفی وجود دارد که بعضی از آنها لازم و بعضی دیگر لازم و کافی می باشند.

- ارکان این مدیریت را می توان به صورت کلی زیر طبقه بندی نمود:

- ۱- شناسایی و طبقه بندی پسماندهای تولید (کدزنی)
- ۲- کاهش حجم پسماندها در مبدأ از طریق جداسازی و اصلاح فرایند
- ۳- بازیافت پسماندهای صنعتی
- ۴- تصفیه پسماندهای خطرناک (جامدسازی، سوزاندن و...)



- ۵- دفن (مکان یابی، طراحی و اجرا)
- شناسایی و طبقه بندی پسماند یکی از مهم ترین مراحل در چرخه مدیریت پسماند است. چراکه کلیه روش های مورد استفاده در مراحل بعدی و نحوه حمل و نقل و جابه جایی پسماندها در مراحل مختلف براساس کدها و مشخصات پسماندها انجام می گیرد.

توجیهات فنی دفن مواد زاید صنعتی و شیمیایی

پس از مرحله شناسایی و کدزنی دو استراتژی وجود دارد که عبارتست از:

(محلی، منطقه ای و یا فرمانطقه ای) از نظر اقتصادی امکان پذیر شدند. مرحله بعدی در مدیریت این مواد، تصفیه زایدات بر جای مانده از مراحل بازیابی که به منظور کاهش هزینه های دفع، الزامی است و در نهایت مواد بر جای مانده باید دفع شود اما در چه وسعتی و برای کدام سایت و چه حجمی؟ پاسخگویی به کلیه این سوالات، شفاف سازی استراتژی های شرکت ملی نفت در خصوص مسایل زیست محیطی و آرایه روش های صحیح و مناسب برای وضعیت فعلی و آتی و کنترل روند تولید زایدات و هزینه ها، همه مسایلی است که تنها در سایه اجرای یک مدیریت جامع و

مطرح است. از جمله این که آیا با ساخت محل های دفن بهداشتی برای هر واحد مشکلات زیست محیطی همراه با آن برطرف می گردد؟ آیا منابع انرژی و منابع زیست محیطی برای ما محدودیت ایجاد نمی کنند؟ آیا این شیوه از لحاظ فنی و اقتصادی، مناسب ترین گزینه است؟ با دقت در مطالب فوق می بایستی به این نکته اشاره کرد که طبیعت نفت و مشتقات آن، به گونه ای که تولید آنها در مدت زمامت کوتاه میسر باشد. بلکه مسیرهای طولانی و پرپیچ و خمی را طی شده اند. لذا حداکثر استفاده از این مواد علاوه بر احیای انرژی، در بسیاری از موارد، نیز اقتصادی می باشد و مدیریت صحیح در

۴۲
شماره ۲۰ - فروردین ۱۳۸۴